

บันทึก

เรื่อง สิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ ของผู้ดำรง

ตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองในกรุงเทพมหานคร

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๑๔/๓๖๘๓ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรุงเทพมหานครได้หารือไปยังกรมบัญชีกลางเกี่ยวกับสิทธิในการรับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการการเมืองกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะครบวาระในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ รวมเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ๔ ปีว่าจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญหรือไม่ อย่างไร ข้อหารือดังกล่าวกรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วและมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง สรุปได้ดังนี้

๑. ตามนัยมาตรา ๔^๑แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนหมายความว่าข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ดังนั้น พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ^๑นี้จึงใช้บังคับถึงข้าราชการการเมืองด้วย และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ กำหนดว่า “ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษา เป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง”^๒ ดังนั้น ข้าราชการ

^๑พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการ” หมายความว่า ทหารและข้าราชการพลเรือน

“ทหาร” หมายความว่า นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวนตลอดจนว่าที่ยศนั้น ๆ และพลทหารประจำการ

“ข้าราชการพลเรือน” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการฝ่ายตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการพลเรือนสังกัดกระทรวงกลาโหม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๕๘ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษา เป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

การเมืองในกรุงเทพมหานครจึงมีสิทธิในบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔

๒. ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ มาตรา ๒๓^๓ กำหนดว่า “การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้นับแต่วันรับราชการรับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนซึ่งมิใช่อัตราข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง” ดังนั้น ผู้ที่จะมีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการนั้นนอกจากจะเป็นข้าราชการตามความหมายในมาตรา ๔ แล้วยังจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนด้วย และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๕๙^๔ กำหนดว่า “ให้ข้าราชการการเมืองตามมาตรา ๕๘ และคณะกรรมการที่ผู้ว่า

ให้นากฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการการเมืองตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาจากบุคคลซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีพิจารณาเห็นสมควร และจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับแก่บุคคลดังกล่าวด้วย

เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานครผู้แต่งตั้งข้าราชการการเมือง แล้วแต่กรณี พ้นจากตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตามวรรคสองพ้นจากตำแหน่งด้วย นอกจากการพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว บุคคลดังกล่าวต้องพ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง หรือเมื่อกระทำการต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๑ หรือถูกสั่งให้ออกตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือประธานสภากรุงเทพมหานคร ไม่ว่าจะเป็นไปโดยมีความผิดหรือไม่มีความผิดก็ตาม

^๓พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔

มาตรา ๒๓ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญนั้น ให้นับแต่วันรับราชการรับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนซึ่งมิใช่อัตราข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง

ครูประจำบาล สารวัตรศึกษา หรือข้าราชการวิสามัญที่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายให้ยกฐานะหรือให้เปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามมาตรา ๗ ได้ และเมื่อได้มีการยกฐานะหรือเปลี่ยนฐานะเป็นข้าราชการที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญดังกล่าวแล้วก็ให้นับเวลาระหว่างที่เป็นครูประจำบาล สารวัตรศึกษา หรือข้าราชการวิสามัญที่ติดต่อกับวันที่ได้มีการยกฐานะหรือการเปลี่ยนฐานะนั้น เป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญได้ด้วย

ข้าราชการซึ่งทำงานหรือรับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ให้เริ่มนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่วันที่มิอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์เป็นต้นไป

ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ ให้มีสิทธินับเวลาราชการได้ตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

^๔พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๕๙ ให้ข้าราชการการเมืองตามมาตรา ๕๘ และคณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม เงินค่าเบี้ยประชุมและเงินตอบแทนอื่น สำหรับตำแหน่งตามที่

ราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม เงินค่าเบี้ยประชุมและเงินตอบแทนอื่นสำหรับตำแหน่งตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร” ดังนั้นเมื่อบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานคร จึงไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔

ด้วยเหตุนี้ กรมบัญชีกลางจึงเห็นควรนำปัญหาและข้อโต้แย้งดังกล่าวหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกรุงเทพมหานครเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า เมื่อมาตรา ๕๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๔๒๘ ได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขาธิการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร ประธานที่ปรึกษาและที่ปรึกษา เป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงอยู่ในความหมายของ “ข้าราชการ” ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔

อย่างไรก็ตาม ข้าราชการผู้ที่จะมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ นั้น มาตรา ๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติเป็นเงื่อนไขไว้ด้วยว่า ข้าราชการผู้นั้นต้องได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อคำนึงถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔ ที่ต้องการกำหนดให้บำเหน็จบำนาญเป็นเงินตอบแทนความชอบที่ข้าราชการได้รับราชการมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ประกอบกับการจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการจ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี(งบประมาณแผ่นดิน) จึงเป็นที่เข้าใจได้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายที่จะให้สิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสิทธิเฉพาะของข้าราชการซึ่งได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปี(งบประมาณแผ่นดิน)เท่านั้น มิได้มุ่งหมายถึงข้าราชการหรือพนักงานของรัฐผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากเงิน

กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

๖โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

๗พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๔๙๔

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ ข้าราชการซึ่งจะได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อก่อนออกจากราชการหรือก่อนได้รับคำสั่งให้ไปทำการใด ๆ ตามความในมาตรา ๒๘ ต้องได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน

งบประมาณตามกฎหมายอื่นซึ่งมีกฎหมายให้สิทธิในการได้รับบำเหน็จบำนาญของข้าราชการหรือพนักงานเหล่านั้นไว้ต่างหาก ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ และพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๖ อยู่แล้ว

โดยเหตุนี้ การที่ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้รับเงินเดือนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาจากงบประมาณของกรุงเทพมหานครตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๙^๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บุคคลเหล่านี้จึงมิใช่เป็นข้าราชการซึ่งได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนตามความหมายของมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๓๒

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)